

מים זכרים

דורשי רשומות אמרו 'אין מים אלא תורה'
שנאמר 'הווי כל צמא לכו למים' (ב"ק פב.)

פרשת זברים

ויעוי' בספר 'אילת השחר' עה"ת (סוף פרשת מטות) שכתב בזה בזה"ל: 'ונבח הלך וילכד את קנת ואת בנתיה ויקרא לה נבח בשמו - שמעתי שהחזו"א זצ"ל הוכיח מכאן, דכשמוסיפים (שם נוסף) לשם הרי זה שם אחר, דנבח שקרא למקום 'נבח' כתוב שקרא 'בשמו', משא"כ יאיר שקרא למקום 'חות יאיר' לא כתוב (לעיל פסוק מא) ויקרא לה חות יאיר 'בשמו', וכן בפרשת דברים (ג, יד) כתוב ויקרא אתם 'על שמו' ולא כתוב 'בשמו' כיון שהוסיף על שמו, עכ"ל עיי"ש.

והיינו דמי שמוסיף על השם המקורי שם נוסף, אין השם הארוך נחשב כשמו, אלא הוי שם אחר, - ולכן כשיאיר הוסיף שם נוסף על שמו, וקרא למקומות האלו 'חות יאיר', אין זה נחשב שקרא להם 'בשמו', - ומי"מ זה נחשב שקרא להם 'על שמו', כיון שאע"פ שאין זה כשמו המקורי ממש, אך אכתי הוי שפיר זיכרון לשמו, ולכן נחשב שהם קרויים 'על שמו', - ומשא"כ גבי נבח שקרא למקום ההוא 'נבח' בלא הוספת שם נוסף, כתיב גביה: ויקרא לה נבח 'בשמו'.

- ב -

ויש בזה נפ"מ טובא, גבי צוואת רבי יהודה החסיד ז"ל שלא יהיו שמות החתן וחמיו שווים, מה הדין כאשר שמותיהם שווים, אך לאחד מהם יש שם נוסף, ולשני יש רק שם אחד, האם זה נחשב ששמותיהם שווים, או שבי שמות הוי כשם אחד ארוך ולכן אין זה חשיב ששמותיהם שווים.

ועי' בספר 'טעמא דקרא' (עמי תכה אות לב) שכתב בשם החזו"א: **חתן וחותרו אם יש לאחד שני שמות, ולהשני שם אחד מהם, אין זה נקרא כלל שמותיהן שוות, - אך אם בפי אנשים נקרא זה [שיש לו שני שמות] באותו שם בלבד שיש לאיך, זה נקרא שמותיהן שוות (וכעין זה כתבו אחרונים ז"ל), עכ"ל.**

וכן יש בזה גם נפ"מ בגוונא שרוצים לקרוא לילד בשמו של פלוני, אך רוצים להוסיף לילד שם נוסף, שיש לדון האם כשקוראים לו בי שמות, בי שמותיו נחשבים כשם אחד ארוך, וא"כ אין זה נחשב שהילד קרוי בשמו של פלוני, או שאין בזה קפידא.

- ג -

והנה יעוי' בספר 'ארחות רבינו' (ח"א עמ' רג) שאחד דן לפני מרן הסטייפלער זצ"ל בעניין נתינת בי שמות לילד ע"ש שני בני"א שונים, **ואמר לו הסטייפלער בשם מרן**

יאיר בן מנשה לקח את כל חבל ארזב עד גבול הגשור' והמעכתי ויקרא אתם על שמו את הפשן חות יאיר עד היום הזה: (ג, יד).

מעשה בבני זוג שלאחר שעברו כמה שנים מנישואיהם ועדיין לא נפקדו בזש"ק, הם החליטו וקיבלו ע"ע לקרוא לבנם הראשון בשמו של התנא האלוקי רשב"י 'שמעון', - והנה לשנה האחרת בס"ד נולד להם בן למז"ט, - אך אז ביקש מהם אבי האשה, שיקראו לילד בשמו של אביו 'אברהם' שהלך לעולמו באותה שנה.

וכעת נשאלה השאלה, האם משום כיבוד אב ראוי להם לקרוא לילד 'אברהם שמעון', - או"ד דכיון דהם קיבלו ע"ע לקרוא לבנם הראשון בשמו של רשב"י 'שמעון', א"כ אולי אינם רשאים להוסיף ולקרוא לילד 'אברהם שמעון', כיון שאין זה שמו של רשב"י, אלא זה שם אחר.

ובדומה לזה יש לדון נמי בנידון נוסף כדלהלן: מעשה בביהכנ"ס אחד, שנדיב פלוני תרם את כל הוצאות בניית ביהכנ"ס, והוא התנה את תרומתו בכך שביהכנ"ס יקרא ע"ש אביו המנוח 'בית ראובן'.

והנה לאחר שנים רבות הקהילה גדלה בס"ד, ומחמת הדוחק והצפיפות בביהכנ"ס, נוצר הכרח להגדיל ולהרחיב את בניין ביהכנ"ס, - ובס"ד הגבאים מצאו נדיב אחד שהסכים לתרום את כל הוצאות הרחבת ושיפוצ ביהכנ"ס, אך גם הוא התנה את תרומתו בכך שמעתה ביהכנ"ס יקרא גם ע"ש אביו.

וכעת נשאלה השאלה, האם בני הקהילה רשאים לשנות את שמו של ביהכנ"ס, ולהוסיף לשם ביהכנ"ס גם את שמו של אביו של התורם השני, ולקרוא לביהכנ"ס 'בית ראובן ויהודה', - או"ד דכיון דהתורם הראשון התנה את תרומתו בכך שביהכנ"ס יקרא 'בית ראובן' ע"ש אביו, א"כ אולי אינם רשאים לשנות ולקרוא לביהכנ"ס 'בית ראובן ויהודה', כיון שזהו שינוי השם מהשם המקורי שניתן לביהכנ"ס ע"פ בקשתו של התורם הראשון.

ויש לפלפל טובא בזה, וכדלהלן.

- א -

דהנה יל"ע מדוע בפרשתו כתיב: 'יאיר בן מנשה לקח את כל חבל ארזב... ויקרא אתם על שמו... חות יאיר', - ואילו בפרשת מטות (לב, מב) כתיב: 'ונבח הלך וילכד את קנת ואת בנתיה ויקרא לה נבח בשמו', - וצ"ב מדוע גבי יאיר כתיב 'על שמו', ואילו גבי נובח כתיב 'בשמו'.

ואמנם יש לדון שכאשר קוראים לילד ע"ש פלוני שנפטר, באמת יש בזה את ב' העניינים הנ"ל, דהיינו גם את העניין של העיבור בשמה שמתנוצץ בתינוק וכו', שזה מועיל לנשמת הילד או לנשמת הנפטר וכנ"ל, - ובנוסף יש גם את העניין שיש בזה זיכרון וכבוד לשמו של הנפטר.

ולגבי העניין השני שיש בזה זיכרון וכבוד לשמו של הנפטר, יש מקום לומר שכוי"ע יודו שאין לגבי זה קפידא לקרוא בשם המדוייק בדווקא, ולגבי זה אפשר להוסיף ולקרוא לילד בשם נוסף, דמ"מ אכתי יש בזה זיכרון וכבוד לשמו של הנפטר, [ואמנם אכתי ילי"ד בזה, ע"פ מה שכתבנו לדון לעיל, במאמר המוסגר בסוף אות ד, ואכמ"ל].

ויש לנו בזה מעשה רב, משמו של רבינו מרן הגרשי"ח קניבסקי שליט"א, שאביו מרן הסטייפלער זצ"ל חשש שאולי לא יהי' לו בן נוסף, ולכן קרא לבנו מרן שליט"א בכמה שמות, 'שמריהו יוסף' ע"ש חמוי, 'וחיים' ע"ש אביו, ועי' בזה בספר 'תולדות יעקב' (עמ' עב), שהסטייפלער הי' אומר, שאף אם מוסיפים על שם הנפטר עוד שם נוסף, יש בזה עניין לזכור את הנפטר, ודו"ק.

והנה יש לדון בזה בדבר המצוי בכל יום, באלו שיש להם ב' שמות, ונוהגים לומר בסוף שמו"ע פסוק שמתחיל ומסתיים באותם האותיות שמתחיל ומסתיים שם, שזוהי סגולה לזכור את שם בעוה"ב וכידוע.

דלכא' יש נפ"מ טובא בזה ע"פ הנידון הנ"ל, דאם ב' שמות הוו ב' שמות נפרדים, אזי הם יצטרכו לומר ב' פסוקים על ב' שמותיהם, אך אם ב' שמות הוי שם אחד ארוך וכדברי החזו"א הנ"ל, לכאו' יצטרכו לומר רק פסוק אחד, שמתחיל כפי תחילת שם הראשון, ומסתיים כפי סוף שם האחרון.

ושו"ר שבספר 'מאיר עוז' (ח"ד עמ' תרפד) דן בזה, והביא שמרן הגר"ח קניבסקי שליט"א השיב לו, שבאמת הדבר תליא בנידון הנ"ל האם ב' שמות הוו ב' שמות נפרדים או שהוי שם אחד ארוך, והוסיף מרן שליט"א שי"א שיגיד גם פסוק על כל שם ושם, וגם פסוק על כל שמותיו ביחד, ואמר לו מרן שליט"א שהוא בעצמו אומר ד' פסוקים, ג' פסוקים על ג' שמותיו, ועוד פסוק על כל שמותיו ביחד עיי"ש, ונפלא.

ניתן לזכות את הרבים ולהגדיל תורה ולהאדירה

ע"י הקלטת תגובות הערות והוספות

בקו 'מים זכים': 02-633-5850

כמו כן בקו זה ניתן להאזין

לתגובות שהתקבלו במערכת

המען לתגובות: יצחק זאב כגן

רח' נתיבות המשפט 81 מודיעין עילית

טל': 1515-271-55442 (תא קולי)

פקס: 02-655-0973 (מערכת נסיונית)

דוא"ל: A0527155442@GMAIL.COM

החזו"א זצ"ל, שצירוף של שני שמות זהו שם אחר, ואין זה השמות שעל שמם הוא נקרא וזה שום דבר, עיי"ש.

ומעתה לפי"ז צ"ב, מדוע באמת יאיר הוסיף שם נוסף על שמו, וקרא למקומות האלו 'חות יאיר', והרי צירוף שני שמות נחשב כשם אחר, ואין זה נחשב כשמו של יאיר וכנ"ל.

ויש לבאר בזה בפשיטות, שכל הקפידא שיש שמקפידים שלא להוסיף שם נוסף וכנ"ל, זהו רק גבי קריאת שם לילד, שקריאת השם מועילה לנשמת הילד או לנשמת הנפטר, משום שיש בזה עיבור נשמה שמתנוצץ בתינוק וכו' (ואכמ"ל), שע"ז יש שמקפידים שלא להוסיף שם נוסף, משום שס"ל שבי' שמות הוי שם אחד ארוך, וזהו שם אחר, ואין בזה את התועלת לא לילד ולא לנפטר.

ומשא"כ גבי יאיר שלא היו לו בנים, ולכן קרא למקומות האלו על שמו לזיכרון (עי' ברש"י בסוף פ' מטות), הרי פשוט שהתועלת בזה לנשמתו אינה ע"י העיבור נשמה, משום שאין 'עיבור נשמה' בעיר שקרוייה על שמו.

אלא כל התועלת היא רק עצם מה שמשאיר זיכרון לשמו בארץ החיים, ולגבי זה אין שום חיסרון להוסיף שם נוסף על שמו, ולכן שפיר קרא למקומות האלו 'חות יאיר', משום שיש בזה זיכרון מעליא לשמו, ואין שום עניין שהמקום יקרא בשמו המדוייק, כיון שהעיקר שיהי' בזה זיכרון לשמו, ודו"ק.

וכעת נשוב לנידונים שפתחנו בהם, דהנה לגבי הנידון הראשון, בבני זוג שקיבלו ע"ע לקרוא לבנם הראשון בשמו של רשב"י 'שמעון', - להנ"ל לכאו' י"ל, דאינם רשאים להוסיף עוד שם ולקרוא לילד 'אברהם שמעון', כיון שאין זה שמו של רשב"י, אלא זה שם אחר, - ובקריאת השם לתינוק יש קפידא לדייק בשם, משום שיש בזה עיבור נשמה שמתנוצץ בתינוק וכו', וזה לא שי"ך כאשר מוסיפים שם נוסף, לדברי החזו"א הנ"ל.

אך בנידון השני, לגבי בני קהילה שרוצים לשנות את שמו של ביהכנ"ס, ולהוסיף לשם ביהכנ"ס גם את שמו של אביו של התורם השני, ולקרוא לביהכנ"ס 'בית ראובן ויהודה' וכנ"ל, - לכאו' יש מקום לומר, שהם רשאים לשנות ולקרוא לביהכנ"ס 'בית ראובן ויהודה'.

כיון שהתועלת לנשמת הנפטר אינה ע"י העיבור נשמה, משום שאין 'עיבור נשמה' בביהכנ"ס שקרוי על שמו, - אלא כל התועלת היא רק עצם מה שביהכנ"ס קרוי על שמו ויש בזה זיכרון וכבוד לשמו, ולגבי זה אין שום חיסרון להוסיף שם נוסף על שמו וכנ"ל.

[ואמנם אכתי יש מקום לדון בזה, משום שאע"פ שלהנ"ל מוכח שאין שום עניין לדייק ששם ביהכנ"ס יהי' בדיוק כשם הנפטר, אלא אפשר שפיר להוסיף על שמו ולקרוא לביהכנ"ס בשם 'בית ראובן' וכדו', - אך מ"מ אכתי ילי"ד, דאולי יש יותר זיכרון וכבוד לנפטר כאשר המקום קרוי על שמו לבדו, מכאשר המקום קרוי ע"ש אדם נוסף, וילי"ע בזה].